

ZAKLINACKA MŔTVÝCH V ENDORU

Kdo ve Starém Zákoně hledá svědectví o záhrobí, bude nejprve zklamán. O životě po smrti je tam překvapivě málo. Náboženství a zbožnost Izraelitů byly obráceny k národu a zemi. Jejich Bůh byl bohem jejich národa, pokrevenství a posvátné půdy, kterou přisoudil svému vyvolanému lidu. Projít smrtí znamenalo pro Žida spojit se opět s otci a praotci. Naproti tomu narození syna, skrze nějž pokračoval pozemský rodokmen, znamenalo vrchol otcovy existence. Nedožíváme se nic o individuální nesmrtnosti, kterou prý Jahve přislíbil svým pozemským dětem - nýbrž vždy jde o osud budoucích pokolení.

Tak praví Jahve k Abrahamovi: „Učiním z tebe veliký národ... v tobě budou požehnána všechna pokolení země.“⁹ Později: „Hle, Já jsem - a mám s tebou úmluvu a máš se stát otcem mnoha národů.“ Po Izákově narození a nabídnutém obětování následuje opět potvrzení zaslíbení: „že chci tvému semeni požehnat a je rozmnožit jako hvězdy na nebi a jako písek na břehu mořském“.

Působivě je oproti tomu líčena smrt patriarchů a vůdců lidu. Dostává se nám zvěsti o jejich umírání a jejich okamžiku smrti, o Abrahamovi, Izákovi, Jákobovi, Mojžíšovi, Saulovi, Davidovi a Šalomounovi. Nikdy však není dotčena otázka po trvání života po smrti, vždy jde o požehnání nebo potrestání následujících pozemských generací. Skoro bychom se mohli domnívat, že dnes tak populární věta: „žijeme přece dále pouze ve svých dětech“ má svůj původ ve starém Izraeli.

Přesto by byl neoprávněný náš závěr, že lid Starého Zákona znal pouze vezdejší realitu. Je tomu naopak. Říše Boží byla vždy myšlena i prožívána zároveň smyslově i nadsmyslově. Hojnost mocností onoho světa od nejvyššího Serafa až k padlým andělům, kteří se jako Lucifer vzbouřili proti svému Stvořiteli, to byla pro zbožného Žida samozřejmá

fakta. Jen tento neviditelný svět jako takový ustupuje ve Starém Zákoně do pozadí za plány a cíle, které Jahve svému lidu na zemi stanovil, ačkoli vše podstatné na zemi způsobují nadsmyslové mocnosti. Tak Abraham ubytovává tři anděly jako hosty, tak zasahuje Anděl Páně a zabrání krvavé oběti Izáka, tak zápasí Jákob s andělem a vidí ve snu nebesa otevřená a stoupat i sestupovat anděly po zlatém žebříku. Osobní nesmrtelnost sice není nikde proklamována, mlčky se však předpokládá. Zvláštního zájmu o individuální život v říši mrtvých není vůbec zapotřebí. O to podivněji proto působí dramatická scéna v Endoru, kde se král Saul krátce před svou smrtí zoufale snaží hledat radu u zaklínačky mrtvých, která má špatnou pověst coby „čarodějnice“ (viz obr. na straně 43).

Ve starém Izraeli se rozlišovaly dva typy jasnovidných lidí, věštcí a proroci. Proroci podávali vizionářskou zvěst o budoucích událostech. Eliáš a Izajáš patří k vůdčím postavám. Oproti tomu Samuel, jenž pomazal Saula na prvního krále Izraele, byl věštec. Jako takový byl důvěrným rádcem vladaře v postavení soudce. Ve stáří však tento úřad slavnostně složil, vystupoval ale čas od času i nadále jako varovatel a hlas Boží.

Po Samuelově smrti upadal Saul do stále větších nesnází, až propadl vleklé melancholii. Neshoda s jeho určeným nástupcem Davidem nabírala forem, na něž již Saul vnitřně nestačil. Jeho vnější nepřátelé, Pelištejci (Filištiní) na něj doráželi stále silněji. Ve svém zoufalství se proto rozhodl požádat o radu a pomoc věšteckého ducha zemřelého Samuela. On sám byl neschopen budovat most k zemřelým a tak sahá k prostředku, který svému národu zakázal, a to ke spojení se zemřelými skrze médium. Vydal se tedy do malé osady Endor, kde navzdory všeobecnému zákazu žila nekromantka (zaklínačka mrtvých). Zpráva v první knize Samuelově, 28. kapitole, verši 3-25, zní:

Samuel ale zemřel i celý Izrael proň truchlil a pochoval jej v jeho městě Rámě. Saul vyhnal ze země věštce a hadače.

Protože se nyní Filištiní shromáždili, přitáhli a utábořili se u Sunemu, shromáždil také Saul celý Izrael a utábořili se u Gelboe.

Když však Saul uviděl Filištínské, dostal strach a jeho srdce velmi zmalomyslnělo.

I dotazoval se Saul Hospodina, žádaje o radu; ale Hospodin mu neodpovídal ani skrze sny, ani skrze osvícení či proroky.

Protož řekl Saul služebníkům svým: „Najděte mi ženu mající věštického ducha, abych k ní šel a jí se otázel.“ Služebníci mu odpověděli: „Hle, v Endoru jest žena s věštickým duchem.“

Saul vyměnil roucha svá a oblékl jiná a šel tam a dva muži s ním. I přišli za noci k té ženě a Saul pravil: „Věšti mi přec věštickým duchem a přived' mi toho, koho ti řeknu.“

Žena k němu promluvila: „Hle, ty víš dobře, co Saul učinil, jak věštce a hadače ze země vyhladil. Proč chceš mou duši zaplést v osidla, abych usmrcena byla?“

Saul ale jí přísahal při Bohu a pravil: „Jako že Bůh živ jest, nebude ti toho za zlý skutek počítáno.“ Tu pravila ta žena:

„Koho ti mám tedy vyvěsti?“ On nato: „Vyved' mi Samuela.“

Když žena uzřela Samuela, hlasitě vzkřikla a pravila k Saulovi: „Proč jsi mne oklamal? Ty jsi Saul.“

A král k ní promluvil: „Neboj se! Co vidíš?“

Žena řekla Saulovi: „Vidím ze země vystupovat boha.“

Řekl jí opět: „Jak vypadá?“ Ona řekla: „Vystupuje starý muž a jest oděn kněžsky.“ Tu poznal Saul, že to byl Samuel a sklonil svou tvář k zemi, pokloniv se.

Samuel ale pravil k Saulovi: „Proč jsi mne znepokojil, že mne necháváš vyvolat?“ Saul řekl: „Velmi se strachuji. Filištínští se mi vzepřeli a Bůh ode mne odstoupil a neodpovídá mi ani skrze proroky, ani ve snách, proto jsem tě dal přivolat, abys mi ukázal, co mám činit.“

Samuel řekl: „Nač se mne chceš ptáti, jestliže Hospodin od tebe odstoupil a stal se tvým nepřítelem?“

Hospodin tak tobě učiní, jak skrze mne pravil, a odtrhne říši od ruky tvé a dá ji Davidovi, tvému nejbližšímu.

Protože neposlechl hlasu Hospodina a nevytil jeho hněv nad Amalechem, proto ti Hospodin nyní učinil něco takového.

K tomu vydá Hospodin Izrael i tebe do rukou Filištínských. Zítřka budeš ty i tví synové se mnou (to znamená v říši mrtvých).

I vojska izraelská vydá Hospodin do rukou Filištínských

Tu padl Saul k zemi, jak byl dlouhý, a zděsil se velice slovy Samuelovými, že v něm již nebylo žádné síly; protože nejedl ničeho celý den a celou noc.

Žena ta vešla k Saulovi a viděla, že je velice zděšen, i pravila mu: „Hle tvá služebnice uposlechla tvého hlasu a nasadila svůj vlastní život, když uposlechla slov tvých, která's ke mně mluvil.

Tak nyní uposlechni též hlasu své služebnice. Chci ti předložit kousek chleba, abys jedl a nabyl sil a šel svou cestou.“

On se ale zdráhal a řekl: „Nechci jisti.“ Tu jej pobízeli jeho služebníci i ta žena, až uposlechl jejího hlasu. I povstal se země a usedl na lůžko.

Žena ta měla doma vykrmené tele. I spěchala je zabít, vzala mouku a uhnětla ji i napekla nekvašených chlebů a předložila Saulovi i jeho služebníkům. Když pojedli, vstali a odešli do noci.

Líčení obsahuje všechny prvky špiritistického tázání pomocí média. Saul klade otázky, žena z Endoru v transu poznává Saula jako krále i přes jeho přestrojení, „cituje“ ducha Samuelova, který jejími ústy dává odpovědi. Ty svou bezútešností způsobily u Saula hluboký šok, z něhož se opět s námahou zotavil pouze díky tomu, že přijal nabídnutý pokrm a nápoj.

Den nato nastává Samuelem předpovězený úporný boj s Filištíny. Tři Saulovi synové padli. Saul sám je obklíčen nepřáteli. Když již nevidí žádného východiska, dává svému zbrojnoši povel:

„Tas meč a probodni mne, aby tito neobřezanci nepřišli a neprobodli mne a nepotupili posměchem.“ Jeho zbrojnoš ale nechtěl, neboť se velice bál. Tu uchopil Saul meč a nalehl naň.

Když uviděl zbrojnoš, že Saul je mrtev, nalehl též na svůj meč a zemřel s ním.

Tak tedy zemřel Saul a jeho tři synové i zbrojnoš a všichni jeho muži

zároveň ve stejný den (1. Samuelova, kap. 31, verš 4-6).

Tímto bylo naplněno Samuelovo proroctví a Saul i jeho synové odcházeli příštího dne do říše mrtvých, kde již pobýval Samuel.

Saulova doba vládnutí je datována roky 1032-1012 př. Kr., takže otázka byla médiu v Endoru položena dříve, než Pýthie v Delfách dosáhla světové proslulosti.

Johannes Hemleben